

Revisjonsrapport

2012.043.R.KLIF

Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS
2626 LILLEHAMMER

Revisjon ved Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS

Dato for revisjonen: 16-17. oktober 2012

Rapportnummer: 2012.043.R.KLIF

Saksnr.: 2011/500

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:

Jan Skrefsrud, Adm.dir

Vidar Lilleespe, farging og etterbehandling

Åge Jenssveen, Produksjonssjef

Fra Klima- og forurensningsdirektoratet:

Inger Marie Haaland, revisjonsleder

Bent Bolstad, revisor

Tore Pedersen, Fylkesmannen i Oppland

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjon hos Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS 16-17. oktober 2012.

Klima- og forurensningsdirektoratet avdekket 4 avvik og 1 anmerkning under revisjonen.

- **Virksomhetens internkontroll for å sikre overholdelse av kjemikalierregelverket er mangelfull**
- **Virksomhetens risikovurdering av miljøskadelige kjemikalier er mangelfull**
- **Virksomhetens dokumenterte miljørisikoanalyse for akutt forurensning er mangelfull**
- **Virksomhetens måleprogram har mangler**

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 1. februar 2013 på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

23.oktober 2012 Inger Marie Haaland

Dato

revisjonsleder

Klima- og forurensningsdirektoratet

Einar Knutsen

seksjonssjef

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 912 151 484	Eies av: 996131491
Besøksadresse: Morterudveien 3-5	Telefon: 66221500
Bransjenr. (NACE-kode): 17.2 Prod. Og veving av tekstiler	E-post:

Kontrollert anlegg

Navn: Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS	Anleggsnr: 0501.0011.01
Kommune: Lillehammer	Anleggsaktivitet: tekstil, skinn og tauprodukter
Fylke: OPPLAND	Risikokl. 4
Tillatelse gitt: 18.november 1996	Tillatelse sist oppdatert: 2. februar 2012

2. Revisjonens omfang

Denne revisjonen ble gjennomført for å kontrollere om kravene i virksomhetens tillatelse og gjeldene krav i forurensningsloven og produktkontrollloven overholdes. Revisjonen inngår i Klima- og forurensningsdirektoratets kontroll av tekstilbransjen i 2012.

Revisjonstema

- Ny tillatelse datert 2. februar 2012
- Miljøriskovurdering i forhold til ordinære og akutte utslipp
- Utslipp til vann og måleprogram
- Farlig avfall
- Kjemikalier, substitusjon og REACH
- Tanker og rør

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter revisjonen

Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Klima- og forurensningsdirektoratet skal kunne avslutte saken, må Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS innen 1. februar 2012 sende en skriftlig bekreftelse som viser at avvikene er rettet. For avvik 2 og 3 skal virksomheten sende inn en handlingsplan med frist for når avviket vil være rettet dersom dette ikke er rettet innen 1. februar 2012.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (postmottak@klif.no) til Klima- og forurensningsdirektoratet v/Inger Marie Haaland.

4. Pålegg om opplysninger

Gudbrandsdalen uldvarefabrik AS må sende Klima- og forurensningsdirektoratet følgende opplysninger innen 1. februar 2013 jf. produktkontrollloven § 5:

- Dokumentasjon som viser hvem som er importør og deklareringsansvarlig for kjemikaliene Gudbrandsdalen uldvarefabrik AS kjøper. (Dette kan for eksempel være tolldeklarasjon eller bekreftelse fra norsk agent som importerer for dere)

Klageadgang

Pålegget om opplysninger er gitt med hjemmel i produktkontrollloven § 5 og forurensningsloven § 49. Dere har rett til å klage på vedtaket innen tre dager etter at dere har mottatt pålegget (jf. forvaltningsloven § 14). En eventuell klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig. Klagen skal begrunnes og rettes til Klima- og forurensningsdirektoratet.

5. Varsel om tvangsmulkt

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt jf. forurensningsloven § 73 dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet innen **1. februar 2013**. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvikene er rettet innen 3 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet. En eventuell tvangsmulkt vil være på kr 100 000.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Klif innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

6. Gebyr for revisjonen

Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 4 (jf. varselbrev fra Klima- og forurensningsdirektoratet datert 1. mars 2012). Dette betyr at dere skal betale kr. 44 600 i gebyr for den gjennomførte revisjonen. Vi vil ettersende faktura med innbetalingsblankett.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for revisjon (flerdagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljøverndepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra dagen denne rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Klima- og forurensningsdirektoratet.

Klima- og forurensningsdirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

7. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Klima- og forurensningsdirektoratets postjournal på www.klif.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Fylkesmannen i Oppland, ved miljøvernavdelingen
- Lillehammer kommune, ved miljøvernavdelingen

8. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1: Virksomhetens internkontroll for å sikre overholdelse av kjemikalier regelverket er mangelfull

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 1
Tillatelse datert 2. februar 2012, punkt 2.6 Internkontroll

Kommentarer:

Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS skal ha oversikt over de krav som er særlig viktig for virksomheten innenfor kjemikalieområdet. Virksomheten er en etterfølgende bruker i henhold til REACH.

Virksomheten kjente til kandidatlisten, men hadde manglende kunnskap om godkjenningslisten (vedlegg 14), begrensingslisten (vedlegg 17) til REACH og den norske prioritetslisten.

Avvik 2: Virksomhetens risikovurdering av miljøskadelige kjemikalier er mangelfull

Avvik fra:

Tillatelse datert 2. februar 2012, punkt 12.1 Miljørisikovurdering av miljøskadelige kjemikalier
Internkontrollforskriften § 5 punkt 6

Kommentar:

Tillatelsen krever at virksomheten skal gjennomføre en miljørisikovurdering av kjemikaliene som er klassifisert som miljøskadelige. Miljørisikovurderingen skal avklare faren for skadelige effekter på miljøet forårsaket av kjemikaliene og de mengdene som benyttes. Miljørisikovurderingen skal dokumenteres skriftlig.

Virksomheten har identifisert de miljøskadelige kjemikaliene og beregnet utslipp til kommunalt renseanlegg. Virksomheten har ikke vurdert påvirkning i resipienten, dvs Mesnaelva og Mjøsa (ytre miljø).

Virksomheten har ikke eget renseanlegg, men benytter det kommunale renseanlegget for sine utslipp. Følgende er ikke dokumentert i vurderingen:

- Hvor mye kommer frem til renseanlegget (utlekking)
- Renseprosessen. Hvilke kjemikalier fanges opp i renseprosessen og hva går til Mjøsa?
- Miljøeffekten av tungt nedbrytbare stoffer i kjemikaliene og muligheten for at disse oppkonsentreres i resipienten må vurderes utover konsentrasjonsfortynning.

Avvik 3: Virksomhetens dokumenterte miljørisikoanalyse for akutt forurensning er mangelfull

Avvik fra:

Tillatelse datert 2. februar 2012, punkt 10.1 Miljørisikoanalyse - akutt forurensning
Internkontrollforskriften § 5 punkt 6

Kommentar:

Tillatelsen krever at virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges og virksomheten skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og den skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor.

Virksomheten har risikovurdert tungolje og kjemikalier i forhold til fare for ytre miljø. Produksjonslinjen og prosessene er kun vurdert etter fare for arbeidsmiljø og ikke fare for akutt forurensning.

Avvik 4: Virksomhetens måleprogram har mangler

Avvik fra:

Tillatelse datert 2. februar 2012 punkt 11.1 Utslippskontroll og måleprogram

Kommentar:

Virksomheten har et måleprogram, men dette har følgende mangler:

- Prosedyre for prøvetaking og analyse
- usikkerhetsbidraget i alle ledd i utslippsmålingene er ikke vurdert

Se mer informasjon om kravene til måleprogram i tillatelsen pkt 11.1 og informasjonsark fra Klif TA 2748/2010 "Forventninger til industriens utslippskontroll".

9. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten måler utslipp til vann fire ganger i året på regulerte stoff i tillatelsen. Det gjøres ikke samtidig en kontroll av total mengde avløpsvann/Kg tekstil. Dette er et krav som er midlet over et år, men som virksomheten bør ha en oppfølging av gjennom året.

10. Andre forhold

I henhold til registreringer i Produktregisteret har virksomheten tre kjemikalier som inneholder stoff på prioritetslisten; Tubicoat, Tinegal W og Dikrylan Wsr New. Et av disse kjemikaliene (Tubicoat) inneholder også et stoff som er forbudt brukt i tekstilbearbeiding. Virksomheten oppgir at de ikke bruker stoffet Tubicoat.

I henhold til avtale med sine kjemikalieleverandører (agenter) skal Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS ikke selv importere kjemikalier. I produktregisteret er virksomheten likevel registrert som importør av en rekke kjemikalier. Virksomheten har ikke deklartert kjemikaliene selv, men står registret som kunde, dvs at produsent/ agent har deklartert kjemikaliene for virksomheten. Som importør av kjemikalier inn til Norge følger det med plikter til deklarerer til Produktregisteret. Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS må kontakte sine kjemikalieleverandører for å fastslå hvem som er importør av kjemikaliene og påse at pliktene til deklarerer følges opp slik at registreringen i Produktregisteret blir korrekt og oppdatert. Se pålegg om opplysninger side 3.

Virksomheten har krav til å måle utslipp av Fluor, men det er ikke satt en grense for tillatt mengde. Virksomheten ønsker at det informeres om bakgrunn for hvorfor det skal måles på fluor og at det informeres om tillat grense for utslipp av fluor.

Linker til de ulike kjemikalielistene:

- **Produktforskriften**, Regulerte stoffer som ikke står i REACH. Noen av disse er aktuelle i tekstilbearbeiding/ produksjon og i det ferdige tekstilproduktet.
http://www.lovdatabasen.no/cgi-wif/wiftdles?doc=/app/gratis/www/docroot/for/sf/md/md-20040601-0922.html&emne=produktforskrift*&&
- **REACH vedlegg 17 (begrensningslisten)**, liste over kjemikalier som er regulert eller forbudt. Se link til dokument nederst på websiden.
<http://www.klif.no/no/Tema/Kjemikalier/Kjemikalierregelverket-REACH/Begrensning/>
- **REACH vedlegg 14 (godkjenningslisten)**
<http://echa.europa.eu/web/guest/addressing-chemicals-of-concern/authorisation/recommendation-for-inclusion-in-the-authorisation-list/authorisation-list>
- **REACH kandidatlisten**. Liste over SVHC stoffer (bekymringsverdige stoffer som kan bli satt på godkjenningslisten. Noen står i tillegg på begrensningslisten og prioritetslisten)
<http://www.klif.no/no/Tema/Kjemikalier/Kjemikalierregelverket-REACH/Godkjenningsordningen/Kandidatlista-i-REACH/>
og
<http://kemi.se/sv/Innehall/Lagar-och-andra-regler/Reach/Kandidatfor-teckningen-i-Reach/>
(lenke til kandidatlisten (pdf) lengre ned på websiden)
- **Prioritetslisten** (Norsk liste over stoffer som ønskes redusert, aktuelle stoffer for substitusjon)
<http://www.miljostatus.no/Tema/Kjemikalier/Kjemikalielister/Prioritetslisten/>

11. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte 16.oktober 2012: Informasjon fra Klima- og forurensningsdirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner 16-17.oktober.
  - tre personer ble intervjuet
  - befaringer til følgende steder
    - Fageri, etterbehandling
    - Oppsamlingsbasseng, sil
    - Prøvetakningsstasjon
    - Kjemikalielagere
    - Avfallsstasjoner (næringsavfall, elektrisk avfall og farligavfall)
    - veveri
- Avsluttende møte 17.oktober: Oppsummering med presentasjon av funn. Endelige formulering av avvik ble ikke presentert.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

12. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- aktuelle lover og forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Klima- og forurensningsdirektoratet
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- utslippstillatelsen fra Klima- og forurensningsdirektoratet

I vedlegg 2 har vi satt opp en liste over dokumenter var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen.

VEDLEGG 1

Deltagere ved Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS, 16-17. oktober 2012

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Produksjonssjef	X	X	X
Sjef farger og etterbehandling	X	X	X
Adm.dir	X	X	X

Klima- og forurensningsdirektoratets revisjonsgruppe:

Inger Marie Haaland, revisjonsleder

Bent Bolstad, revisor

Tore Pedersen, observatør fra Fylkesmannen i Oppland

VEDLEGG 2

Dokumentunderlag for Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS, 16-17-oktober 2012

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling):

- Miljøriskovurdering av miljøskadelige kjemikalier med langtidseffekter, sendt 29. juni 2012
- Måleprogram for avløpsvann, sendt 16.februar 2012
- Risikoanalyse tungolje og kjemikalier fra 25.mars 2009
- Risikoanalyse produksjonslinje og prosesser
- Ledelsens gjennomgang 2011, 2012